

Nedostatok veterinárov ohrozuje

Jozef Sedlák
Košice

Päť rokov po pandémie covidu zažilo Slovensko šok zo slintačky a z krívačky, ktorý otriasol spoločnosťou nemenej ako covid. Nebezpečná choroba zvierat odhalila veľa vecí nielen o stave poľnohospodárstva, ale aj o slovenskej spoločnosti a jej vzťahu k vidieku, chovu zvierat a náhle sústredila pozornosť na prácu veterinárnych lekárov.

Veterinárstvo vždy priťahovalo záujem mladých ľudí, bolo a zostalo atraktívnou profesiou, slintačka a krívačka však ukázali, že byť veterinárnym lekárom znamená prijať na svoje plecia aj mimoriadnu zodpovednosť, rozumieť nielen zvieratám, ale aj trpezlivo komunikovať s verejnosťou. Veterinári rozhodovali o prežití či smrti tisícok zvierat, a tým aj o potravinovej budúcnosti Slovenska.

V čase, keď sa pozornosť celej krajiny upierala na farmy, z ktorých denne odvážali stovky usmrtených zvierat, prebiehalo na Univerzite veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach medzinárodné hodnotenie kvality vzdelávania. Bol to zvláštny súbeh okolností. Na jednej strane absolventi univerzity v praxi čelili nákaze, aká Slovensko nezasiahla posledných 50 rokov, a na druhej tím odborníkov z desiatich európskych krajín posudzoval úroveň ich univerzitnej prípravy.

Akoby v jednom okamihu sa odohrávala veľká skúška z teórie a praxe.

V júni nezávisle od seba prišli dve dobré správy: Slovensko vyhralo zápas so slintačkou a s krívačkou (SLAK) a Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach získala medzinárodnú akreditáciu, potvrdzujúcu vysokú úroveň vzdelávania veterinárnych lekárov.

Zahraniční študenti si cenia prax

V čase plnom pochybností sa ukázalo, že krajina má stále dosť energie a odborného potenciálu na zvládnutie existenčných skúšok a že špecializovaná univerzita je priťažlivou a kvalitnou inštitúciou.

99 Veterinár v kritických situáciách vždy rozhoduje o živote a smrti zvierat. Je to obrovská zodpovednosť, veľká psychická záťaž, dnes však ľudia nechcú brať na seba zodpovednosť, ktorá je príznačná pre našu profesiu.

Jozef Nagy
rektor UVLF

túciou aj na prípravu veterinárnych lekárov z celého sveta. Veď v Košiciach študujú „veterinu“ v hojnom počte Nóri aj Francúzi, spolu s nimi študenti od Veľkej Británie, Írska, Islandu cez Maltu, Cyprus až po Grécko, Afričania, ako aj Kanadania. Dopyt po veterinárnych lekároch, ako aj kvalitných univerzitách s vysokou reputáciou rastie, ale súčasne sa zvyšujú nároky na vzdelanie veterinárov.

„Nepamätáme si, že by sme na univerzite mali taký vysoký záujem o štúdium v anglickom jazyku ako tohto roku, vo dvoch kolách prijímacích pohovorov sme prijali 70 študentov a v treťom kole sa nám prihlásilo sto ďalších záujemcov o štúdium,“ vraví rektor UVLF Jozef Nagy.

To je naozaj rukolapný dôkaz vysokého medzinárodného kreditu univerzity. Študenti si nepodávajú prihlášky naslepo, jednak vyhľadávajú rating univerzity, jej medzinárodnú akreditáciu, ktorú udeľuje EAEVE (Európske združenie inštitúcií pre veterinárske vzdelávanie), a súčasne dajú na názor kolegov, ktorí v Košiciach študovali.

UVLF boduje predovšetkým tým, že študenti sú v kontakte so zvieratami. Mimoriadne sa cení klinická prax, to, koľko a akých zvierat (prežuvavcov, koní, psov a mačiek atď.) budúci veterinárny lekár počas štúdia vyšetril. Absolvent, ktorý začínal v Budapešti a skon-

Slintačka a krívačka ukázali, aká je skutočná potreba veterinárnych lekárov v rôznych oblastiach.

čil v Košiciach, zanechal kolegom odkaz, že na Slovensku sa naučil oveľa viac ako na predchádzajúcej škole. Veľmi cenené je napríklad špecializované výučbové zariadenie v Rozhanovciach, ktorého súčasťou je danielia a muflonia obora, chov bažantov, včelnica, nehovoriac o univerzitnom poľnohospodárskom podniku s chovom dobytky, oviec, kôz a ošipaných v Zemplínskej Teplici. Takéto zariadenia, umožňujúce dobrú prax, nie sú v zahraničí bežné.

Široká výbava kompetenciami prvého dňa - dovedna ide o 38 praktických úkonov, ktoré musí absolvent zvládnuť - hovorí o tom, že z univerzity vychádzajú veterinárni lekári, ktorí vedú liečiť zvieratá od prvého dňa. Tu kdesi je odpoveď, prečo je záujem o štúdium v Košiciach, a súčasne hovorí aj o tom, prečo sa Slovensku podarilo vyhrať zápas so slintačkou a s krívačkou.

Dôvetok k šokujúcim obrazom smrti

Vlani UVLF oslávila sedemdesiatpäť rokov od svojho vzniku. Za toto obdobie sa poľno-

hospodárstvo aj spoločnosť významne zmenili.

„Uvedomujeme si, že zvieratá sú súčasťou nášho života, že ich potrebujeme jednak pre hospodársky úžitok, ale aj pre citové puto k živým tvorom. Ľuďom digitálnej éry, v ktorej sa komunikuje cez mobily, chýba neha, oddanosť, ktorú do ľudských životov prinášajú zvieratá, preto po nich túžia. Sú prirodzenou protiváhou virtuálnej reality, ktorá nás čoraz viac obklopuje,“ všimne si rektor nový aspekt v správaní súčasníkov, ktorí čoraz viac volajú po zodpovednom vzťahu k zvieratám.

Práve zodpovednosť sa skloňovala vo všetkých pádoch počas slintačky a krívačky. Boj s chorobou nemal dobré riešenie, len jedno drastické: tam, kde vírus prenikol, bolo treba usmrtiť všetky zvieratá. Za orlieom smrti, rozhodujúcim o prežití fariem, bol podpis veterinárnych lekárov. Ak láska k zvieratám podporuje rozhodnutie mladých ľudí študovať veterinárne odbory, potom ťarcha zodpovednosti, s ktorou je spojený výkon tohto povolania, môže odrádzať.

Vysvetlenie je jednoduché. Niekoľko týždňov bola slintačka správou, ktorou sa začínalo a končilo spravodajstvo v slovenských médiách. A čo videli ľudia?

„V televíziách a na fotografiách dominovali zábery mužov v skafandroch, autá odvážajúce zvieratá do kafilérie či na mrchoviská. V konečnom dôsledku boli veterinári odprezentovaní div nie ako vrahovia zvierat,“ zhodnotí dojem, ktorý v mysliach ľudí mohol zanechať prístup médií, prorektor UVLF Boris Vojtek.

Menej sa podľa neho hovorilo „o legislatíve, o tom, že čím rýchlejšie zlikvidujeme v ohnisku nákazy vnímateľné zvieratá, tým rýchlejšie sa zbavíme choroby. Žiaľ, videli sme presný opak.“

Uži si dňa - zábavu i úžitkom

Hoci sa SLAK podarilo zneškodniť v pomerne krátkom čase, ľudia si zapamätali z tejto udalosti najmä tieto šokujúce obrazy,“ konštatuje Boris Vojtek dosah slintačky a krívačky na vedomie spoločnosti. Dodá, že dôležité je vidieť

farmy

ILUSTRACIE FOTO: SHUTTERSTOCK (2)

„Z veľkých miest, ako sú Bratislava, Košice či krajské sídla, sa grupujú študenti, ktorí vidia svoju budúcnosť v starostlivosti o spoločenské zvieratá, o hospodárske zvieratá majú záujem spravidla študenti z vidieka.

Boris Vojtek
prorektor UVLF

„Nebola to žiadna nuda, lebo sme nesedeli iba v posluchárni, ale boli sme tam, kde sa ošetrujú zvieratá. Okrem toho sme športovali aj maľovali. Boli to krásne prázdniny, ktoré sa mi podarilo zopakovať druhý raz po sebe,“ povedala šiestačka Ema Jakubová z Košíc. Napospol sa na univerzite stretli deti z Košíc, ktoré doma nanajvýš chovajú psy, mačky, morske prasiatka. Ema Jakubová má šťastie na babičku. Býva na dedine a chová sliepky aj králiky. Keď je Ema u starých rodičov, stará sa o ne, lenže domáce hospodárske zvieratá sú vzácnosťou už aj na vidieku. Ten sa rýchlo „pomeštuje“.

V tejto súvislosti je zaujímavé dozvedieť sa, odkiaľ pochádzajú študenti UVLF, ktorí sa venujú spoločenským zvieratám, a tí, čo spájajú svoju profesionálnu kariéru s farmami, kde chovajú dobytok, ošipané či ovce alebo zriedkavejšie kozy.

„Nuž je to jednoduché, z veľkých miest, ako sú Bratislava, Košice či krajské sídla, sa grupujú študenti, ktorí vidia svoju budúcnosť v starostlivosti o spoločenské zvieratá, o hospodárske zvieratá majú záujem spravidla študenti z vidieka,“ konštatoval prorektor UVLF Boris Vojtek.

„Potrebujeme živý kontakt s mládežou, pretože klasickí

veterinárni lekári, ktorí zabezpečujú zdravie zvierat na farmách, starnú. Mnohí z tých, čo ešte pracujú, sú už v dôchodkovom veku. Aj preto treba hľadať všetky spôsoby, ako udržať kontinuitu tejto profesie, pretože budúcnosť živočíšnej výroby nespočíva iba v modernizácii fariem, v nasadzovaní robotov, ale aj v lekároch, ktorí bdejú nad zdravím zvierat,“ podotkne rektor UVLF Jozef Nagy.

Klinika versus maštál

Nedávno sa v Jasnej konal kongres veterinárnych lekárov, kde jedným z pozvaných bol Martin Chudý, ústredný riaditeľ Štátnej veterinárnej a potravinovej správy. Najviac rezonujúcou témou bola, samozrejme, slintačka a kriváčka. „Ak sme zápas s ňou vyhrali, nepochybne to bolo aj pričinením mladých veterinárnych lekárov. Práve oni zasahovali priamo v ohniskách SLAK-u, čo treba oceniť,“ povedal prorektor univerzity Boris Vojtek.

No vzápätí Vojtek spresnil, že medzi študentmi veterinárskeho lekárstva nielen na Slovensku, ale v celej Európe prevláda záujem o medicínu spoločenských zvierat.

„Medzi mladými lekármi vyhráva nemocnica, lebo je tam iné prostredie ako v maštali. Slintačka a kriváčka však ukázali, aká je skutočná potreba veterinárnych lekárov v rôznych oblastiach. Hoci sme toto kolo zápasu s nebezpečnou nákazou vyhrali, musíme byť pripravení aj na ďalšie. Vírusy sú súčasťou životného prostredia ľudí aj zvierat, musíme rátať, že choroba sa môže objaviť kedykoľvek v budúcnosti,“ pripomenul Boris Vojtek.

Preto treba premýšľať nad tým, ako dosiahnuť kontinuitu v príprave novej generácie veterinárnych lekárov. Univerzita od nového školského roku posilňuje systém predklinických praxí. Budú sa odohrávať na farmách, v zoológických záhradách, v potravinárskych podnikoch či na veterinárskych klinikách.

Na univerzite očakávajú, že prax v týchto zariadeniach otvorí študentom oči a presvedčí ich, že „veterinár“ nie je iba o krásnej klinike malých zvierat. Existuje aj druhá strana veterinárnej medicíny, ktorú každá krajina, čo chce mať životaschopné poľnohospodárstvo, potrebuje.

© AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

veci vo všetkých súvislostiach. Pozrime sa na ne.

„Veterinár v kritických situáciách vždy rozhoduje o živote a smrti zvierata. Je to obrovská zodpovednosť, veľká psychická záťaž, dnes však ľudia nechcú brať na seba zodpovednosť, ktorá je príznačná pre našu profesiu,“ hovorí rektor UVLF Jozef Nagy. S tým sa treba vysporiadať, ale ako? Mladí ľudia denne počujú a na sociálnych sieťach čítajú, že si majú život najmä užívať. Carpe diem, už si dňa, vraveli starí Rimania.

Otázka znie, ako si správne užiť deň, povedzme aj počas prázdnin. V Košiciach už piaty raz za sebou na UVLF zorganizovali Detskú univerzitu. „Medzi deťmi je o ňu mimoriadny záujem a nám umožňuje živý kontakt s nimi,“ povedal Jozef Nagy.

Tohto roku promovalo na Detskej univerzite 32 dievčat a chlapcov. Zoznámili sa vari so všetkými pracoviskami a stali sa naozajstnými študentmi. Uvideli zvieratá zblízka, to, ako sa dojí kravička, ako veterinári ošetrujú psíkov či mačky, ocitli sa v konskom sedle.